

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právo nahlížet do spisu podle trestního řádu

Právo nahlížet do spisu je v trestním řízení poměrně významným právem. Toto právo je důležité především pro obviněného, protože je součástí jeho práva na obhajobu, které vyplývá ze samotné Listiny základních práv a svobod, jež ve svém článku 40 odst. 3 mimo jiné stanoví, že obviněný má právo, aby mu byl poskytnut čas a možnost k přípravě obhajoby, aby se mohl hájit sám nebo prostřednictvím obhájce.

Právo nahlížet do spisu je v trestním řízení poměrně významným právem. Toto právo je důležité především pro obviněného, protože je součástí jeho práva na obhajobu, které vyplývá ze samotné Listiny základních práv a svobod, jež ve svém článku 40 odst. 3 mimo jiné stanoví, že obviněný má právo, aby mu byl poskytnut čas a možnost k přípravě obhajoby, aby se mohl hájit sám nebo prostřednictvím obhájce.

Právo nahlížet do spisu poskytuje zákon č. [141/1961](#) Sb., trestní řád několika okruhům osob. Podle ustanovení § 65 trestního řádu mají právo nahlížet do spisu obviněný, poškozený, zúčastněná osoba, jejich obhájci a zmocněnci. Právo nahlížet do spisu se vztahuje na celý spis, tedy včetně všech jeho částí, a to s výjimkou protokolu o hlasování a osobních údajů svědka podle ustanovení § 55 odst. 2 trestního řádu. Dalšími osobami, které jsou oprávněny nahlížet do spisu, jsou zákonní zástupci obviněného, poškozeného nebo zúčastněné osoby, pokud jsou tyto osoby zbaveny způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jejich způsobilost z právním úkonům omezena.

Právo nahlížet do spisu je přiznáno také jiným osobám, kterými mohou být například zájmové sdružení občanů nebo důvěryhodná osoba nabízející převzetí záruky za další chování obviněného a za to, že se na vyzvání dostaví k soudu, jako náhradu vazby, nebo osoba, která může ve prospěch obviněného podat stížnost, orgán pověřený péčí o mládež atd. Jiné osoby mohou nahlížet do spisu pouze se souhlasem předsedy senátu a v přípravném řízení se souhlasem státního zástupce nebo policejního orgánu, a to jen za podmínky, že nahlédnutí do spisu je zapotřebí k uplatnění jejich práv. Podle ustanovení § 107 trestního řádu, který upravuje přípravu posudku znalce, může za určité situace do spisu nahlédnout také znalec, a to v případě, že znalec toho potřebuje k podání posudku. Znalci je možno pro tento účel spis i zapůjčit.

Z dikce ustanovení § 65 trestního řádu vyplývá, že výše uvedené osoby mohou do spisu nejen nahlížet, ale také si z nich činit výpisky a poznámky. Je zcela na úvaze těchto osob, co si ze spisu vypíší a jaké si učiní poznámky. Zákon jim neukládá povinnost tyto výpisky komukoliv předkládat k nahlédnutí. Oprávněné osoby si též mohou na své náklady pořizovat kopie spisů a jejich částí, a to za součinnosti příslušného orgánu. Osoby oprávněné k nahlížení do spisu si však nemohou spis k opatření kopií zapůjčit. Do spisu se nahlíží jen v místnostech k tomu určených příslušným orgánem činným v trestním řízení a pod dozorem pověřeného pracovníka.

V přípravném řízení může státní zástupce nebo policejní orgán právo nahlédnout do spisu a spolu s tím ostatní práva ze závažných důvodů odepřít. Závažné důvody, které vedou k odepření možnosti nahlédnout do spisu, většinou spočívají v obavě, že by uplatněním tohoto práva došlo k ohrožení nebo dokonce ke zmaření výsledků přípravného řízení. Závažnost důvodů, ze kterých tato práva odepřel policejní orgán, je na žádost osoby, již se odepření týká, státní zástupce povinen urychleně přezkoumat. Tato práva však nelze odepřít obviněnému a obhájci, jakmile byli upozorněni na možnost prostudovat spisy v souladu s § 166 trestního řádu.

Trestní řád stanoví, že osobě, která měla právo být při úkonu přítomna, nemůže být odepřeno nahlédnutí do protokolu o takovém úkonu. Takovou osobou může být například obviněný, obhájce, zákonný zástupce obviněného, poškozeného, zúčastněné osoby atd. Obviněnému a jeho obhájci také nemůže být odepřeno nahlédnutí do usnesení o zahájení trestního stíhání.

Při povolování nahlížet do spisu je zapotřebí učinit taková opatření, aby byla zachována tajnost utajovaných skutečností chráněných zákonem o ochraně utajovaných skutečností a tajnost údajů, na které se vztahuje státem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Dětský certifikát](#)
- [Přerušování výkonu trestu odnětí svobody ze zdravotních důvodů](#)